

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. június 23.

Vasárnap.

XX. évfolyam 49. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, úgy az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábos petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyiltér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltérek díja előre fizetendő.

És az ige testté lőn.

Kézdivásárhely, 1901. június 21

A mit Kézdivásárhely város és vidékének nagy közönsége, szülők és nem szülők, a tanulni, művelődni vágyó ifjúság, s a székelység minden őszinte barátja, itt és távol, oly epedve s különösen pár hét óta, mondhatni, majdnem szívzorongva, izgatottan várt: beteljesedett. A kézdivásárhely-kantarió m. kath. gymnasium hetedik osztálya az erdélyi r. k. státus igazgató-tanácsának rendelkezése szerint — a f. évi szeptember havában megfognyittatni. Ezt — a dolgok természetéből önként folyólag — nyomon fogja követni már a következő évben a VIII-ik osztály megnyitása is s ekként e kétszáz évnél idősebb multtal bíró székel gymnasium végre tető alá kerül, igaz, lelkes öröme minden hü székelynek, minden jó magyarnak!

Mert a mi kis városunknak és vidékének öröme és büszkesége, — s ki tagadhatná el, hogy ez nem az — örömet és büszkeséget kell, hogy fölkeltsen nemcsak itt, a mi bérczes, kis székel megyékben, de bárhol széles e hazában élő minden székel ember szívében s mindenütt, ahol tudják, hogy az unió előtti Erdélynek a székelység, a székel föld a jobb keze, s ennek a jobb kéznek egyik, esendesen, de lankadatlanul lüktető ere lesz ez az új, jobban mondva végre valahára kiegészített főiskola.

De nemcsak örömet és büszkeséget

kell, hogy fölkeltsen e reánk nézve, gymnasiumunk történetében, s Kézdivásárhely város művelődési történetében páratlan jelentőséggel bíró esemény, de föl kell, hogy ébressze, lángra kell, hogy lobbantsa az áldozatkésztség szent tüzeit is, melynek egy piciny szikráját pár hét előtt épen e helyről igyekeztünk a nemesen érző szívekben fölgujtani. Mert tény, hogy közönségünk eddigi áldozatkésztsége — valljuk be őszintén — nem áll még arányban azzal az új alkotással melylyel városunk s vidékének kulturtörténete, kulturája maga, gazdagodott. Az a 46—50 ezer korona, melyből huszezeret e város s tizezeret városunk egy jeles szülötte Andrassy János nagyváradi apátkanonok, adományoztak, még végtelen kevés ahhoz a nagy tőkéhez, melyet a már főgymnasiummá emelt intézet új palotájának fölépítése, berendezése s állandó fenntartása megkövetel. Hatványozott, fokozott áldozatkésztségre van itt szükség édes székel véreim, mind, kik itt éltek közelünkben s kik Kárpátoktól Adriáig széles e hazában bárhol szereztek dicsőséget a székel névnek s a kiknek egyrésze itt, e mostanig csonka, gymnasiumban nyerték ismereteik alapját! Ne legyen egy volt tanítványa se ez intézetnek, ki halálját le nem röjja iránta, ha nem is nagy, de jószívű adományával s ne legyen egyetlen községe s kivált a kézdi és orbai járásoknak, ne e szép megyének, mely megvonja áldozatát ez intézettől, a mint nem vonták meg az ötvenes években, a sepsi-szentgyörgyi ref. főiskola létesítésekor. Különösen szép, vallásos és hazafias kötelesség vár e téren a lelkeszkedő papságra.

Kövesse mindenik az Andrassy János apát, Balogh Ignác, Bálint László, Csiby Tamás, László József, szép példáját: adjanak maguk is, de gyűjtsenek mindenkitől, kérjenek abból, a mit Isten adott, az Isten, Király és Haza dicsősítésére szolgáló új és mindenek felett székel hajlékára a tudományoknak! S tegyék ezt minél előbb, mert: kétszer ad, ki gyorsan ad!

És végül: ez öröndetes esemény életre kell, hogy hívja keblünkben az emberi erények egyik legmagasabbikát: a hálát, köszönetet, azok iránt, a kik meghallgatták a mi esdő, könyörgő szavunkat, s életet adtak a mi reményeinknek, szárnyat a mi vágyainknak s a kiknek köszönhetjük mi, hogy az ige testté lőn, köszönheti a székelység, hogy a sötétség, a tudatlanság a nyomor ellen való nehéz küzdelméhez egy újabb erős fegyvert, egy újabb segítőkezel nyert.

Legyen hát elismerés, legyen örök, mély hála a status igazgató-tanácsának nagyrabecsült tagjai iránt, élén a lángbuzgalmu Gf. Majláth Gusztáv Károly püspökkel és Pál Istvánnal, a status kitűnő referensével. Hiszen — astatusanyagi erőinek lekötöttsége mellett is — ők mondták ki az általunk oly nagyon várt legyen szót: legyen hát övék hálánklő virága is! És mindjárt utánuk, nem, mellettük, nyujtsuk oda az igazi elismerés, az őszinte hála palmaágát annak a férfinak is, ki nélkül e vármegyében kulturális, human és közgazdasági téren két évtizednél hosszabb idő óta nem történik egyetlen jelentősebb haladás: Potsa Józsefnek is, ki székel faja, édes szülőföldje s drága

TÁRGZA.

Tünődés

a leányok jövődjén.

Irtá: Benedek Elek.

Nehezen megy az írás, mert szentül megfogadtam „felsőbb” leányaimnak, hogy minden fertály órában ökökre csorítom mind a két kezemet s teljes erővel nyomkodom egymáshoz. A felsőbb leányok babonás hite szerint imádság számba megy ez; akiért így imádkoznak, fényesen felel meg minden kérdésre. Igen, míg én az íróasztal mellett izgadok, ők sápadt arczzal állanak a professzor nénik és bácsik előtt s bár kicsi fejök tele tudománnyal, rettentő félelem szorongatja szívüket. Isten őrizze meg őket, hogy valamely kérdésre meg ne tudjanak felelni: föld alá sülyednek szégyenletökben. Bizonyosan föld alá.

Ez a leány. Ilyen a leány.

Köztük a leggyengébb két annyit tanul, mint a legkitűnőbb fiú, s az első eminens leány-diák száz annyit drukkol, mint a szekundákra álló fiú diák. És nem fogy az idővel a leányok szorgalma, sőt növekedik, mert hogy minden második leány manapság a kenyéradó diplomáért töri magát. A műveltséget magáért a műveltségért szerezni meg: gazdag

leányok kiváltsága lett, a középosztály leányainak terhes luksza a műveltség — diploma nélkül.

Mi szülők, mind a hányan vagyunk, így böleselkedünk: a világ teljesen megváltozott. A leánynak is tanulnia kell, még pedig sokat, ha meg akar élni. Szerezze meg a diplomát. Ne adja isten, hogy szüksége legyen rá, de ha lenne, mily jó, hogy megvan. Nem kénytelen férjhez menni akárkihez s ha férjhez ment és a házasság nem sikerült vagy özvegygyé lett: ott a diploma. Megvan a kenyere.

Hallják pedig ezt a mi folytonos böleselkedésünket a leány-gyermekek, s mire felserdültek, valamennyinek legfőbb ambíciója a diploma. A diploma, mely biztosítja a mindennapi kenyeret és a függetlenséget.

Bár bensőleg, titkon, a férjhezmenést mégis csak többre becsülik a tanítónősnél meg az irodákban való görnyedezésnél, a fiatalemberekkel szemben más a föllépése a mai leányoknak, ki tarsolyában érzi a marsal-botját, mint az egykori leányoké, kik előtt nem állott más czél: férjhez menni úgy, ahogy lehet. Ugy tetszik nekem, hogy csöndes harc folyik a férfi és női nem közt: a nő megvetéssel gondol a férfira, kinek nincs bátorsága családalapításra s e megvetését nem is igen titkolja.

A férfi meletsége: a megélhetés nehézsége, a különféle pályákon való lassu előbbre haladás s mind-ezt tetézi az általános társadalmi szerencsétlenség: tulságos nagy igénynek nevelik a leányt. Summa summarum: folyton szaporodik az agglégények száma s azonképpen a diplomás nők is.

Nem lehet házasodnom, mondja a férfi.

Nem szükség férjhez mennem, feleli a nő.

A mai leánygyermek már ebben a hitben nevelkedik. Mondhatnám: tetszelegnek abban a gondolatban, hogy az egyedül üdvözítő diploma fegyvert ad a kezökbe, fegyvert, melylyel megharcolhatják az élet nagy harcát s nem kénytelenek megalkodni a teremtes urai előtt.

Nemrégiben regényt irtam a serdülő leányoknak s amint folyt a regény hétről-hétre, jöttek a kíváncsi kérdézősködések: vajjon a regény hősnője férjhez megy-e.

Ugy-e nem? fejezték ki mindjárt a kíváncsúkat is kérdés alakjában.

S nagy volt az öröm, a megelégedés, hogy regényemben három leány maradt pártában, holott férjhez mehettek volna. És alkalmmal volt hallani serdülő leánykáktól, hogy ők már megunták azokat a kikent-fent gavallérokat, a legényeket ez állandó alakjait, és semhogy ilyenekhez menjenek, inkább maradnak leányok Megszerzik a diplomát s aztán

Aztán? Itt következik a bökkenő. Mert könnyebb megszerezni a diplomát, mint hasznát is venni annak.

Ma már ezer olyan diplomás óvónő van, akiknek számára elfeledtünk dedót építeni. És van egy pár száz diplomás tanítónőnk, a kiknek számára szintén elfeledtünk építeni iskolát. Százával kilincselnek a diplomás leányok s egy néhány év múlva már ezerével. Szegény fejök, mit kezdjenek? Végre

hazánk iránti önzetlen szeretetében, tevékenységében oly magasan áll kortársai, pályatársai fölött s ki mostani mozgalmunkat is — bár szerényen, csöndben — diadalra vezette.

Es ne feledkezzünk meg a gymnasium fejlesztésére pár év óta bár lassan, de áldásos buzgalommal működő bizottságról sem, melynek élén Dr. Bánffy Zsigmond és Hassák Vidor igazgató, oly szívesen munkálkodnak. Forró köszönet nekik is, hiszen sok részük van abban, hogy az ige testté lőn! **Vajna Károly.**

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház f. é. június 19 iki ülésének egész lefolyása incidensekben gazdag volt, és dacára annak, hogy az ülés a szokott időnél sokkal tovább tartott, a napirend főtárgyát, a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló javaslatot nem is lehetett tárgyalni, mert a mentelmi bizottság egyik jelentése váratlanul hosszú vitát produkált és az interpellációk is szokatlanul terjedelmesek voltak. Légrády Károly mentelmi ügyéről volt szó s az a bizonyos szokatlan eset történt, hogy az összes ellenzéki Árnyalatok a mentelmi bizottság javaslata, vagyis a ki nem adás mellett szavaztak, míg a kormánypárt nem kis része a bizottság javaslata ellen szavazott.

A legkülönösebb pedig az, hogy Széll Kálmán miniszterelnök a bizottság mellett, Gullner államtitkár pedig, ellene szavazott. Mentelmi ügyek nem képeznek ugyan pártkérdést de azért érdemes a megjegyzésre, hogy a miniszter szavazás alkalmával nincs egy táborban az államtitkárával. Fényesen bizonyítja ez egyfelől az erős meggyőződésnek, másfelől az meggyőződés tisztelgetnek. A néppártnak szeszélyes áprilisi napja volt. Mig azon örvendett, hogy védené, Egan kormánybiztost, Darányi tisztára mosta, addig azon dühösködött, hogy a párthoz tartozó jegyöt Buzáthot mint egy iskolás gyermeket hejére küldte az elnök, Rakovszkyt pedig rendre utasította.

Az ülésnek utójátéka lehet Gajári és Rakovszky közt ha csak ez utóbbi okosabbnak nem tartja a kitérést Gajári utjából.

KÜLFÖLD.

A délafrikai háború.

Teljesen megbízható körökben azt beszélik, hogy a burok hadereje 18.000 emberből áll, a kik közül

6000 Fokföldön van és veszteségüket franczia önkéntesekkel pótolják. A buroknak még 18 hónapra való készletük van, de ennek dacára hajlandók a békétárgyalásokra, a melyek a Kitchener ajánlata keretében a következő feltételek mellett történnek meg:

1. Múltányos, habár nem is teljes amnesztia a hollandi származásu natáli és fokföldi lázadók részére.

2. Kárpótlás a fölégetett farmokért, a marhák eltereléseért stb.

3. A régi lakosság részletetése az új gyarmatok alkotmányos képviselőiben.

4. Múltányos kiegyenlítése azoknak a kötelezettségeknek, a melyeket, a bur ezredek a háboru alatt magukra vállaltak.

Azt a módot, a melylyel ezt a békét meg lehetne kötni, már kieszelték a burok. Szerintük ugyanis egy tizenégy napos fegyverszünet elegendő volna arra, hogy a differenciákat eloszlassák. Ez esetben Botha és Delarey kötelezik magukat arra, hogy végleg leszoradják az ellenzékét.

Székelty kérdés.

A jövő munkája.

— Irta: Máthé József. —

IV.

Gondoskodni kell ifjúsági egyletek, népkönyvtárak, szövetkezetek stb. révén, hogy keressék, kutassák saját javát az ifju, s találja is meg úgy, hogy mikor az élet gondoljai reá nehezednek, vértelven legyen a bukás ellen, képesítve bármely küzdelmes életre.

A mi középiskoláinkat illeti, azok sem járulhattak a székeltyiség közvetlen emeléséhez. Az az elem, melyet ők neveltek, nem fért meg a Székeltyföldön. Távobbi vidéken kereste és találta meg életfeltételeit. Alig van nagyobb város e hazában, melynek székelty eredetű tisztviselője ne volna. Ha ezek mind itthon nyerhetek volna elhelyezést, valószínűleg több támogatást nyújtanak a népnek, mint így.

Keserű igazságok. Jó volna ha tanulságait jövőre szemelőtt tarthatnók.

Végtelen szükségét érezzük annak, hogy az élet és iskola kapcsolata erősebb legyen, hogy mint pl. a felvidéken, elméleti képzést nyújtó iskoláink fölé vagy mellé olyan iskolák állítsanak, melyek nem a hivatalnokoskodás, hanem a gyakorlati kézimunka, az ipar és földművelés terén nyújtanak biztos keresetet.

Szövelőipari, kosárfonó-, gyermekjáték készítésével kapcsolatos faragászati, földmives stb. iskolák szükségét erősen érezzük. A mi viszonyaink olyanok, hogy az ezen iskolákban szereshető szakismereteket

tovább nem nélkülözhetjük. Ezek mindenike életre nevel, olyan mesterséget ad az ifju kezébe, melynek előfeltételei itt megvannak, s melyekkel a Székeltyföld idővel virágzó vidéke lehetne e hazának.

Hogy a felvidéknek ma virágzó, versenyképes textilipara van, a szövelőipari szakiskoláknak nagy része van abban.

Erdészeti, bányászati iskola is elférne itt. Erdők, bányák elegendő van hozzá. Katona iskola létesítését a székeltyiség történelmi tényekkel igazolt vitészsége indokolná.

De főképp az az argumentum lehet döntő a mi kulturális és közgazdasági állapotunk javításánál, hogy az előharczosok itthon e vidék, e nép fiaiból neveltsenek, kiket nemcsak a kenyérszerzés jó alkalma, de a vér is hozzájuk köt.

A mezőgazdaság teréről leszorult székeltyiséget az ipari pályára kell terelni, iparát és kereskedelmét újra kell teremteni. Ezek a hangzatosabb jelszavak, mely mellett irányadó körökben csoportosulni látszanak.

Ezeknek a halálösödést a keleti vám elzárása adta meg, s következésképp fejlődését is csak újabb megnyitásától remélhetjük.

Házi-, kézmű- és gyáripárunk a helyi fogyasztás szűk határai között nem fejlődhetik, kereskedelmünk sem. S még ráadásul nyakunkon van a külföld importja.

Ha a mostani kereskedelmi kormány az időszert biztosított anyagi és erkölcsi támogatása állandósítható volna, elmondhatjuk, jó uton vagyunk és egymásután jutunk mindazon eszközök birtokába, melyekkel iparunkat megteremthetjük.

Ehhez a második lépés a székelty körvasút kiépítése, hogy hazaérjünk legalább az országos forgalomnak nyitassák meg.

Es lassanként nyomában eljön a többi is. Remélhetőleg ez után és ezáltal megvethetjük gyáripárunk alapját, mit vasut nélkül elképzelni sem lehet.

A várműgy, vasutgy és gyáripár szerencsés megoldása együtt biztosíthatják a székeltyiség jövőjét. Mezőgazdaság, ipar és kereskedelem kedvező összehatása szintén ezektől remélhető, a minthogy ennek során időszertüvé válhat a Székeltyföldnek, ki tudja mit titkokat rejtő geológiai átkutatása.

Hátat hagytam a telepítés kérdését.

A ruthén akcióval kapcsolatban olvastam, egy fővárosi lapban, hogy a kormány 13 ezer katasztrális hold földet vett bérbe és ezt kizárólag a nyomorban szülő ruthénoknak osztotta ki holdanként 3 frt bérért. S hogy boldogulásukat egészen megkönnyítse, arról is gondoskodott, hogy állattenyésztésre alkalmas kitűnő havasi legelőjük legyen, sőt kedvezményes áron tenyésztőállatokat is osztott ki nekik.

Egymás mellé állítom a nyomorban szülő rusnyákat és a nyomorban szülő székeltyet.

Ezeknek, nyomorúsága épp úgy földkérdés, mint azoké.

Es ha a telepítés ezélja a földkérdés megoldása, a pusztuló magyar elem lekötése és őseréjének a magyar haza számára szükséges biztosítása, akkor nem kétkem, sietni fog a kormány a székeltyiség telepítés útján való megmentésére is.

Hogy Darányi Ignác földművelésügyi miniszter feljegyzések szerint 15113 katasztrális hold földet szerzett e ezélja a Székeltyföld közelében, azt mutatja, hogy a radikálisabb eszközöknek is birtokában van és elég erős a kormány ott és akkor segíteni, a hol és a mikor arra mulhatatlanul szükség van. Csakhogy bármennyire is dicsőrem akciójának nagyjelentőségét, nem értek egyet a telepítésügy vezetőivel, mert a telepeket a Székeltyföld határain kívül nyitja meg és a feltételeket nem alkalmazta a mi viszonyainkhoz.

Nem értek egyet azért sem, mert a székeltyiségnek településre anyagilag kvalifikált részét véleményem szerint sem szabad mostani helyéről megmozdítani s mert ha ezeket áttelepíti is, egyáltalán nem vet gátat a kivándorlásnak. A telepítésnek csak akkor volna gyakorlati haszna, ha azt az elemet kötné új telephez, a mely elvesztvén létalapját itthon, kivándorol és oly feltételeket szabna meg, melyeknek a székeltyiség ezen része a benne rejlő munkaerőnél fogva megfelelhetne.

is csak férjhez kell menniök valakihez, talán: akárkihez. Egy-egy tanítónőképzőbe két-háromszáz leányka kör főitelt ez esztendőben is, holott harminez helynél több nincs. S ennek a szerencsés harmincznek nem lesz majd iskolája. Csak egynek-kettőnek, a nagy többségnek nem.

Most már gondoljotok meg: a gyöngye szervezett leánygyermek éppen a fejlődés korában küzd, viaskodik a diplomáért; gondoljotok meg, hogy fele része visszamarad a fejlődésében, elcsenevészodik; megvan a diploma, de nincs iskola; menne férjhez, de nincs kihez; s ha van: vajjon való-e családanyának. Mindent tanult a képzőben, csak éppen azt nem, mire egy jó háziasszonynak szüksége van. Félseg minden ő dolgában. Mert igaz, hogy művelt embert nem elégíthet ki egy nő, aki kitűnő gazdasszony, de műveletlen, ám éppúgy nagy baj, ha magunkfajta művelt embernek a felesége műveltnék művelt, de gazdasszonynak — rossz gazdasszony.

Nem az a baj, hogy leányaink diplomát szereznek, hanem az, hogy a diplomáért tanulnak csak is a diplomáért.

Nem az a baj, hogy a diploma kárba vész, mert végre is minden diploma számára nem lehet iskolát építeni, — hanem az, hogy leányaink nevelése tökéletlen, a mindennapi élet követeléseinek meg nem felelő. Mennél több nyelven való parlírozás, mennél diszesebb, szemrontóbb kézimunkák ké-

szítése, na meg a zongora: ez a mi szemünkben a művelt leány. Az irodalmi műveltségök roppant fogyatékos. A háztartásbeli tudományuk jóformán semmi. Mindenből valamit, semmit tökéletesen. S ehhez a fogyatékos műveltséghez rengeteg tanulás árán jutnak.

De mintha virradna. Most olvasom, hogy új tanítástervet készítettek a felsőbb leányiskoláknak. Az öt megillető helyre állítják a nemzeti irodalmat és a hazai történelmet s visszaszorítják a németet szintén az öt megillető helyre. Nem terhelik tul ezután a leányokat a fejlődés korában. És nem rontatják a szemüket, nem görbítették a hátukat diszmunkákkal, de megtanítják őket a ruhafoltozás hasznos művészetére. Akit így nevelnek, az szereshet aztán diplomát s nem baj, ha nincs — állás. Látni fogják a sokat szidott férfiak, hogy helyesebb utra terelődött a leánynevelés s nincs ok félni sem a diplomás, sem a diplomátlan leányoktól. Csak ne neveljük nagy igényűnek a leányunkat. Egyezzzünk meg ebben mind mi középosztálybeli szülők. Mert bizony mondom, szép és dicső a tanítónői állás és szükséges is, de világ végéig mégis csak legszebb s legdicsőbb állás marad a leánynak — a feleségi állás.

Es mondom ezt, kinek egy regényében három leány maradt pártában. . . .

Ifjusági tornaverseny.

Kézdivásárhely, jun. 20.

Főgymnasiumunk ifjúságának ez évi tornaversenye ma d. u. 3-1/2 óráig általánosan fényes sikerrel és széleskörű érdeklődés között folyván le, sietek arról a lapok olvasó közönségét röviden tájékoztatni.

A 212 főből álló ifjúság a gymnasium épülete előtt sorakozván, Kiss Károly tornatanár erélyes vezetésével, az intézet gyönyörű lobbójára, dob- és trombita-szó mellett bevonult a versenyterre. Itt 4-es zárt sorokban felállva, a főgymnasium érdemes igazgatója: Hassák Vidor rövid beszédében lelkesen fejtegette a tornaversenyek fontos célját s buzdította az ifjúságot arra, hogy a legnagyobb figyelmet megtartva, minél ügyesebben törekedjenek tornázni, hogy így minél többen legyenek méltók a kitüntetések elnyerésére. A versenybírók tagjaiul fölkerült igazgató a tanári testületből Csomortáni Pétert és Hermann Irént, s kívülök Kovács Balint kir. postafőnököt és Vajna Károly lapszerkesztőt. Ennek megtörténtével a tornaverseny a Himnusz elnevelése után kezdetét vette. Első sorban az összes ifjúság tagszabadságkorlatokat mutatott be. Majd a társas szabadságkorlatok következtek. Mindkét féle gyakorlat bemutatását közben s végül is nem egyszer jutalmazta meg a közönség zajos tapsokkal és lelkes éljenzésekkel. Itt különösen a két felső osztály gyakorlati emelkedtek ki korrek, csinos kivitelükkel.

A szertornázásban is nagyon sokat gyönyörködött a közönség. Maga az ifjúság is sok kedvvel s lelkesedéssel végezte az összes mutatványokat. Csaknem mindenik szereplő ifja a legteljesebb elismerést aratta csinos, ügyes produkciójával s ha mindeniknek nevét ide nem iktatjuk, annak egyedüli oka lapunk szűk kerete. A verseny bíró ság sok érdemes közül következőket jelölte ki elismerő okiratra és jutalomra méltóknak: a) A nyújtón való kitűnő tornázásért: Sára Gyulát és Gábor Andrást; b) akorlaton: Sára Gyulát és Intze Istvánt; c) távfutásért: Balogh Pált, Bedy Gyulát, Csopregi Mihályt és Gaál Dánielt; d) falábakon való járásért: Boldizsár Menyhártot, Kiss Győzöt, Kiss Gyulát és Kicsid Árpádot; e) a távol ugrásért: Sára Gyulát, ki 5.23 méteres ugrást s a magas ugrásért is Sára Gyulát, ki itt 1.58 mteres ugrást végzett; f) a botokkal való magas ugrásért: Finta Győzöt, ki 2 méteres ugrást produkált. Az így kitüntetettek kívül kiváló dícséretben részesültek még: Szilinszki József, Kicsid Árpád, Szabó Károly, Csüdör Árpád, Szász Domokos, Megyaszi Máté és Mihály Gergely a nyújtón, Szilinszki József, Bedy Gyula, Szabó Károly és Bodola Gyula, a korlaton végzett csinos mutatványokért.

Már 1/2 6-ot mutatott az óra, midőn Hassák Vidor ig.—mint a versenybíró elnöke—kihirdette az ifjúságnak a kitüntetést és dícséretet nyert ifjak névsorát s kifejezte az összes bemutatott dolgokkal való legteljesebb megelégedését a versenybíró ságnak. De nagy hálával emlékezett meg a tornaverseny kitűnő rendezőjéről: Kiss Károly tornatanáról is, ki 17 éven keresztül ritka szakértelemmel lankadatlan tevékenységgel és szigorú kötelességtudással tanította ezen, az ifjúság testi nevelésében oly kiváló fontossággal bíró tárgyat s a kinek köszönhetni, hogy majdnem 2 évtized alatt oly sok testilóg is felett, izmos és csinos ifja került ki ez intézetből. S mivel az érdemes tornatanár ez intézettől ez év végén sokoldalú elfoglaltságai miatt megvált: az igazgató meglepő, érzékeny szavakban vett búcsút tőle s biztosította őt, hogy munkássága az intézet történetében kedves emlékü leendő mindig. Lelekes éljenzés követte nemcsak az ifjúság, de a jelenvolt szülők és közönség részéről is az igazgató szép beszédét, mely valóban szép méltatása volt Kiss Károly kitűnő tornatanári működésének, ernyedetlen buzgalmánának, melyet 17 éven át ez intézetben kifejtett.

A közönségnek is kifejezett hálás köszönet után az ifjúság elénekelt a Szózatot s ezzel a szép és minden tekintetben fényesen sikerült ünnepély véget ért.

Tanügy.

Két záróünnepély.

Kézdivásárhely, jun. 21.

Junius az iskolák hónapja. Szülők, gyermekek alig várják az aratás napját: a vizsgálatokat. Kézdivásárhelyen már a polgári fiu- és polgári leányiskolák vizsgálatai elvégződtek; mindkét helyen szép sikerrel számoltak be tanulók és tanárok egyaránt. A záróünnepélyeket is megtartották már. A polgári fiúiskolában Baló László igazgató, a polgári leányiskolában pedig Balázs Márton igazgató intéztek a közönséghez és a tanulóifjúsághoz szép beszédek, beszámolván minketten az év nevezetesebb eseményeiről. Alkalomadtán visszatérünk még talán ezekre. Az ifjúság mindkét iskolában sok szép szavattal s a polgári leányiskolában Rákosi József kiváló műértő vezetésével alatt előadott kedves kádalokkal gyönyörködtek a jelenvolt nagyszámú hallgatóság. A polg. leányiskola záróünnepélyének még egy kimagasló pontja volt az a szép és halas beszéd, melylyel az iskolát fenntartó négyesület nevében, annak buzgó másodelnöke: Székely János meglepő elismerést, őszinte köszönetet nyilvanított Balázs Márton, igazgatónak azért a lankadatlan, nagy tevékenységért és sokoldalú buzgóságért, a melylyel ez iskolát nemcsak a létesítés, de a fokozatos és biztos fejlődés útjára is elvezette s így derék tanártaisaival lehetővé tette, hogy városunk és vidékének ifju leány növendékei itt és nem messzi távolban szerezhetik meg a szükséges ismereteket. Ezen elismeréshez hozzájárult a jelenvolt közönség is lelkes éljenzésével. S mi, kiknek hivatásunk szintén a közműveltség, a közügy szolgálata, hazafias készséggel adunk életet és sorokban a méltó elismerésnek és őszinte köszönetnek, melyet ez ünnepélyeken megnyilatkozni láttunk.

A t. olvasóközönséghez.

A „Székelyföld” szerkesztésére eddigi főmunkatársunkat: Vajna Károly urat nyervén meg, a felelősségem alatti időben tanusított jóindulatért köszönetet mondok, s kérem a t. olvasóközönséget, hogy azzal az új szerkesztőt is megajándékozzon kegyeskedjék.

Kézdivásárhelyen, 1901. június 21.

Ifj. Jancsó Mózes.

A „Székelyföld” szerkesztését, melyben eddig, mint szerény főmunkatárs működtem közre, ezennel átvesszem.

Nem kerestem, e sok felelősséggel s még több kellemetlenséggel járó tisztséget s ha az illetékes tényezők ohajára e tisztséget mégis elvállaltam, abban a tudatban tettem, hogy — bár igénytelen tehetséggel, de egyszerű lelkesedéssel — némi szolgálatot tehetek a jog, törvény és igazság alapján álló szabadsághoz közeljutni minden ágában uralkodó eszméinek és a szép város és vidéke s általában a székelység ügyeinek.

A szerkesztésben elvém lesz: minden jó ügy támogatása, közügyei kérdéseink igazságos és mindenféle feltétlenül tárgyilagos s minden személyeskedést s különösen politikai polemikát eleve kizáró, megvitatása, előbbrevitele.

Ehhez a munkához azonban nagy szükségem van a t. közönség pártfogására: mindazon t. munkatársak szíves támogatására, kik mint főmunkatársat eddig is megajándékoztak kegyesek voltak nagybecsű munkásságukkal. Hazafias tisztelettel kérem ezt jövőre is, igérve, hogy a t. közönség bizalmát jövőre eddigénél is nagyobb mértékben biztosítani leendő legfőbb törekvésem igénytelen munkásságomnak.

Hazafias tisztelettel,

K. v. s. helyen, 1901. jun. 22.

Vajna Károly.

NAPI HIREK.

— Kinevezés. A belügyminiszter Ineze János közszolg. bíró Szárazajtán, (Háromszékmegyében) a szárazajtai anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki és őt a házassági anyakönyv vezetésével is megbízta.

— Esküvő. Dr. Török Andor ügyvéd, Kézdivásárhely város ifju polgármestere jövő kedden (június 25-ikén) délután 4 órákor fogja oltárhoz vezetni Jakab Beatrixot, Jakab István takarékpénztári vezérigazgató és neje Zakariás Vilma bájos, szép leányát.

— Öröndetes hír. Gymnasiumunk ügyo — hálá az intéző körök jóindulatának — a legkedvezőbb elintézészt nyerte. A megindult mozgalom — melyből lapunk is igyekezett részét kivenni — óhajtott sikerre vezetett. Az erdélyi róm. kath. status igazgatótanácsa június 14-én tartott ülésében elhatározta a VII-ik osztálynak f. évi szeptemberben való megnyitását. Az igazgatótanács erről gymnasiumunk nagyérdemű főgondnokához intézett következő leiratban hozta ezt az igazgatóságnak tudomására: „Nagyméltóságú Pótsa József valóságos belső titkos tanácsos főispán urnak. Sz. 1008. — 1901. Nagyméltóságú igazgató-tanácsos Ur! Van szerencsénk Nagyméltóságoddal, f. évi 632. számú becses átiratára való hivatkozással, tisztelettel teljesen tudatni, hogy

mai kelet és jelen szám alatt intézkedtünk, hogy a kézdivásárhely-kantair. kath. gymnasiumnál a jövő tanévvel a VII-ik osztály is megnyitassék. Fogadják Nagyméltóságod kiváló tiszteletünk nyilvanítását. Kolozsvárt, 1901. június 14-én tartott ülésből. Az elnök helyett Dörgő Albert. igazgató-tanácsos. Balázs András s. k. jegyző.” Hiszszük, hogy a székelység minden barátja örömmel fogadja ez öröndetes eseményt, melyet lapunk első helyén vezéreljükben igyekezzünk méltatni.

— Egy tanár lemondása. Kiss Károly, okleveles középiskolai tornatanár, a kézdivásárhely-kantair. kath. gymnasiumnál viselt tornatanári állásáról — sokoldalú és terhes elfoglaltságai miatt — lemondott. A ki tudja, hogy 17 éven keresztül mily lelkes bajnoka volt a testi nevelés egyik hatalmas eszközeinek: a rendszeres tornatanításnak a most távozó derék tanár s hogy mily szép sikereket mutatott be évről-évre a tornaversenyek alkalmával: az velünk együtt fájja az ő távozását ez intézettől, épen most, midőn ennek főgymnasiummá fejlesztése folytán még mindig — több és kipróbált jó erőkre volna szüksége. Epen ezért hírlapírói kötelességünknek ismerjük ezeket itt kijelenteni, mintegy méltánylásul annak a kiváló szakképzettséggel és ritka kötelességtudással párosult lelkes munkásságnak, melyet Kiss Károly gymnasiumunknál 17 éven át kifejtett. Vajha sikerülne helyébe méltó utódot találni.

— Virághullás. Kovács Amália a kézdivásárhelyi áll. el. iskola I. osztályos jeles növendéke, Kovács József iparos polgártársunk kedves kisleánya, f. hó 20-án, differtitiszben a leggondosabb ápolás dacára, meghalt. Bánatos szülői kívül még három kis testvére siratja a szülői kebléről oly korán leszakadt kis virágot. Legyen könnyű a hant porai felett.

Az állami tisztviselők anyagi helyzetének javítása érdekében Tordáról kiindult mozgalom az országban mind szélesebb körökben keltette föl az akeziót. Kézdivásárhelyen kívül Bánffy-Hunyad, Békés, Beszterce, Deés, Dicsőszentmáron, Fogaras, Kassa, Kolozsvár, Lőcsé, Nagyvárad, Nagyszombat, Rimasombát, Sopron, Sümeg, Szeged, Szilágycsab, Topánfalva stb. városokban levő áll. tisztviselők csatlakoztak a mozgalomhoz. Vajha siker is követhetne a méltányos fellépést.

— Halálozás. Egy kedves kis gyermek korai váratlan halála keltett őszinte részvétet Kézdivásárhelyen. Jancsó Dezső, az állami elemi fiúiskola II-ik osztályának kitűnő tanulója, Jancsó Géza, kir. törvényszéki irodatiszt egyetlen gyermeke alig pár napi súlyos szenvedés következtében, folyó hó 21-én, skarlátban elhunyt, tengeri bánatot hagyva hátra megszorodott szüleinek. Legyen álma édes!

— Munkakiállítás. A kézdivásárhelyi iparos-tanoneziskola vizsgálatra mult szombaton folyt le — az iparosoknak — sajnos — csekély érdeklődése mellett. A vizsgálatokat az öt osztályban Dobay János felügyő, felügy. biz. elnök, Baló László, Nagy Károly, Dézsi Balint és Benkő István vezették s mindannyian kiváló sikert konstaltak, a mint ennek a felügy. bizottság érdemes elnöke kifejezést is adott. E vizsgával kapcsolatosan munka kiállítás is rendeztetett a tanulók ipari munkáiból. Sajnos, hogy 240 tanuló közül csak 47-en vettek részt. A kiállított munkákat a bíráló bizottság mind dícséretre méltóknak minősítette. A székelyi iparkamara, a kézdivásárhelyi takarékpénztár adományából s a „Malcher Ferdinand” nevét viselő alapítvány kamatából csinos munkáikért a következők nyertek jutalmakat: a) a sabók: Cseh István 6 koronát, Bíró Lajos, Jakabos Imre 4—4 kor., b) a sztalosok: Kors György 4 korona, Molnár Sándor 2 kor., c) a szmadiák: Jakab András 4, Babos Ferdinand 2 kor., d) a cipészek: Jakab Albert 3, Király István 2 korona, e) a szücs: Csivási Endre 2 kor., f) a kádárok: Szőcs Ferenc 3, Hajdu István 2 kor., g) a lakatosok: Popovits Ottó 4, Kónya István 2 kor., h) a kerékesek: Tóth Imre 2 kor., i) a kárpitosok: Simon Sándor 2 kor., j) a kovácsok: Szakács Simon 2 koronát. A többi kiállított mind nyilvános elismerő dícséretben részesültek.

— Értésítés. A m. kir. kolozsvári VI. honvéd kerületi parancsnokságának folyó évi 2311—h. 6. számú „Hirdetmény”-e szerint a Kézdivásárhelyen állomásozó honvédség részére 1901. év szeptember hó 1-től 1902. év augusztus végéig terjedő időre tűzifa, lótap, és ágyazalma szükséglet beszerzése iránt folyó év június hó 2-án délelőtt 10 órákor a m. kir. 24-ik honvéd gyalogezred kezelőbizottságánál (honvéd laktanya) Brassóban nyilvános árlejtés fog tartatni. Bővebb felvilágosítás a kifiggesztett „hirdetményekből” valamint a kézdivásárhelyi honvéd laktanya 43. számú irodában nyerhető.

— 13 éves gyujtogatót ítél el a mult hétén a kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint esküdtbíró. Kis J. a neve s Máthé Józsefnél szolgált Felcsanatonban. Folyó évi ápril havában gazdájának szalmafeledelelű eszűről felgyujtotta s nemcsak ez, de a szomszédos Orosz Dávid, Léva András, Rákosi Demeter, Rákosi József és öz. Máthé Istvánné eszűrei is elégték s ezzel mintegy 14.000 korona kárt okozott. Az esküdtbíró, tekintetbe véve a vádlottnak kiskorúságát, őt 6 havi börtönrre ítélte; s ebből 1 hónapot a vizsgálatifogsággal kitöltöttnek votta kir. törvényszék.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL. *)

K-Martonfalva, 1901. június 17.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Becsés lapja f. évi 44 számában a napi hírek rovatában „Öngyilkos tanuló” ezímen egy rövid közlemény jelent meg, melyben le van írva, hogy Kézd-Martonfalván, Fetés Mihály, az állami elemi iskola III-ik osztályában járó tanuló f. hó 4-én (kedden) d. e. 10 órakor amiatti bánatában, hogy a hittan órán nem tudta a leckejét s azért a hitoktató egy órai iskolában marasztalással büntette, a szülői háznál egy vékony zsinaggal felakasztotta magát.

Miután pedig, ezen közlemény ilyen alakjában nem felel meg a valóságnak, kénytelen vagyok a tényállást a maga valóságában leírni.

*) E rovat alatt közérdekű közleménynek s így ennek is készséggel adunk helyet, a felelősség azonban a beküldőt terheli Szerk.

Nekem heterkint 4 hittanórám van illetőleg volt u. m. kedden, 11—12-ig, a III—IV. osztályllyal, szerdán, szombaton 10—11-ig, az I—II-ik osztályllyal.

Az irt napon azaz június 4-én (kedden) bémentem az iskolába és előbb beirtam osztályzatukat a hittanból az „Előmeneteli és mulasztási napló”-ba s nevezett tanulóknak jó osztályzatot adtam, mivel szorgalmas és jó magaviseletű tanuló volt, a kit egész iskolai évbén háromszor kaptam készületlenül, először megpirongattam, másodsor a padból kiállítottam s az irt napon pedig miután osztályzatához képest feleletével nem voltam megelégedve, 8 tanuló társával együtt ott marasztaltam.

Fetés Mihály, — a ki törvénytelen anyának törvénytelen fia — hogy én az iskolából 12 órakor eljöttem, elment haza a nagymamájához, a hol lakott s ott a délutáni órákban felakasztotta magát.

Hogy miért akasztotta fel magát, én nem tudom azt csak a jó Isten tudja, de nagyon téved az, aki az ottmarasztásban keresi az okot, mert akkor nagyon sok tanulóknak kellene, hogy felakassza magát hiszen én nemhogy azt a szerencsétlen Fetést, aki még a jobb tanulók közé tartozott, hanem még a más nyolezat is, a kik egyáltalán nem szerettek és nem szoktak tanulni, nemhogy megvertem volna hanem még csak megsemmisítettem.

Hanem a ki ezen szerencsétlen gyermek tettének okát tudni akarja, az keresse az okot a gyermek nagymamájának bánásmódjában, eledele kiszolgáltatás és ezekben biztosan megtalálja.

Jáni Lajos.
ref. lelkész.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.
Kiadó lap tulajdonos: ifj. Jancsó Mózes.

HIRDETÉSEK.

50 évesiker!

Eszéki
ARCZKENŐCS
és eszéki
SZALVATOR-SZAPPAN

eltávolítja a szeplőt, májfoltot és a bőr összes tisztátalan ságát

Valódi csakis a
DIENES J. C. „SZALVATOR”-gyógyszertárból

Eszéken, felsőváros:

1 tégely eszéki arczkenőcs ára 70 fillér és 1 korona
1 drb. Szalvator-szappan 1 korona
1 tégely kézi paszta 1 20 fillér.
Lyoni rizs por kis doboz 1 korona nagy doboz 2 korona.
Ezen cikkek mentek minden ártalmas alkatrészektől és megfolyóknak tökéletesen a 71.012. számú B. m. rendeletnek.

Főraktár: BUDAPESTEN:

TÖRÖK JÓZSEF

gyógyszerész (55. 10—9)

VI., Király-utca 12. és András-y-ut 29.

XXII. Magyar kir. jótékonyezélu államsorsjáték.

Főnyeremény 150.000 korona.

Az összes nyeremények összege 365 000. korona.

Húzás már e hónap 28-án.

Az ezen sorsjáték után remélhető tiszta jövedelem Ő cs és apostoli királyi Felségének f. é. május 1-én Gödöllőn kelt legfelsőbb elhatározása folytán akként felosztani, hogy: 1. a vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árvái segélyezésére szánt alap, 2. a budapesti VIII. ker. általános jótékonyezési egyesület (Budapest Boross-utca 67. szám) 3. a nyitra és vidéki szegénység-egylet, 4. pozsonyi „Stefánia”-árvaház, 5. az általános (Budapesti) egyetemi segélyegylet, 6. a katolikus munkásnőket védő egyesület, 7. a budapesti tanítók segélyegylete, 8. a „Szent-Vitus”-ról nevezett horvát vakok-intézete, 9. a budapesti önkéntes mentőegyesület, 10. a budapesti „Fröbel”-nőegylet egy-egy tized részében részeseiknek.

Egy sorsjegy ára 4 koronával van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók: a m. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten, valamenyi posta-, adó-, vám- és sóhivataloknál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dohány-tőzsdében és váltóüzletekben.

Budapesten, 1901. évi május hó 28-án.

(66. 6—6.)

A m. kir. lottójövedéki igazgatóság.

Magyar szab. találmány.

„IDEÁL”

Hazai ipar.

A jelenkor legegészszerűbb

és legelegánsabb

Gzipője.

(8—0 69.)

Kapható: Fejér Lukács fiainál Kézd-Vásárhelyt.

Hirdetések

lapunk kiadóhivatalában jutányos és olcsó árak mellett vétetnek fel.

— PÉNZHITELT —

szerez ingatlanok, házak- és birtokokra 2-ik és 3-ik helyen is, továbbá convertálásokat és minden pénzügyi transzactiót jutányosan és discretió mellett teljesít minden előleges költség nélkül

DÉNES LIPÓT,

bank és forgalmi irodája

Budapest, VI. ker., Teréz-körút 18.

Közvetítők kizárva. — Válaszbélyeg kérek. (88. 2—2.)

Huzás holnapután
1901 Junius 25-én.

Concordia sorsjegyek
á 1 korona.

(85. 6—6.)

Főnyeremény

30.000 korona értékű.

Ajánlja:

Dávid Antalné.
Dobál Lajos.
Kézdivásárhely.

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél Kézd-Vásárhelyt.